

запитання у вигляді незакінченого речення, а учні повинні продовжити відповідь. Наприклад: «Розмічанням називають операцію..., розмічання деталі розпочинають з..., припуском називається шар матеріалу, який ...». Використовуючи даний метод, вчитель спонукає учнів до правильної відповіді, використання даного методу активізує діяльність учнів на уроці [1, с. 162].

Підсумок уроку: рефлексія – усвідомлення учнями своєї діяльності на уроці. Тут, на нашу думку, більш доцільним буде використання інтерактивного методу «мікрофон». Це різновид загального групового обговорення, який надає можливість кожному сказати про обговорюване питання швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку.

Щоб провести вищевказану інтерактивну вправу, учителям варто звернути увагу на певні положення.

1. Не варто привчати дітей давати конкретні визначення на поставлене запитання. Бажано, щоб учні висловлювали власне розуміння того питання, яке обговорювалося на уроці. Учитель прагне весь час до того, щоб у роботі брав участь весь без винятку клас.

2. Учитель ставить запитання перед класом: Що нового дізналися на уроці? Чого навчилися? Де можна використати набуті знання в побуті?

3. Педагог пропонує класу ручку або олівець, який буде виконувати роль уявного мікрофона. Учні будуть передавати його по черзі, беручи слово.

4. Слово надають лише тому, хто отримує уявний мікрофон. Ефективність даної методики полягає в тому, що вчитель дає можливість кожному учневі висловити свою власну думку з почутого на уроці, значно підвищується активність учнів на уроці [1, с. 163].

Сьогодні освітній процес вимагає від вчителів трудового навчання збагачення методичних розробок шляхом внесення в них інтерактивних методів навчання, створення різних проблемних ситуацій, які сприяють підвищенню активності учнів на уроці, а відтак підвищення ефективності проведення уроку з трудового навчання. У нашій статті ми розглянули один з варіантів методичних рекомендацій до проведення уроку, яка може використовуватись вчителями трудового навчання під час підготовки та проведення уроку з трудового навчання в п'ятому класі. В кінцевому результаті дослідження ми дійшли висновку, що важливим і ефективним є оптимальне поєднання як традиційних, так і інтерактивних форм та методів навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні. Навчально- методичний посібник (пробне видання) / За заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. – Тернопіль – Умань, 2007. – 208 с.
2. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання: У 3 ч.- К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – Ч.3: Методика технічної праці у 5-9 класах. – 219 с.
3. Трудове навчання. Технічні види праці. Підруч. Для 5 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ В. М. Мадзігон, Г. А. Кондратюк, Г. Є. Левченко, А. І. Романчик. – К.: Педагогічна думка, 2005. – 112с.

Вознюк Д.

Науковий керівник – доц. Гевко І.В.

ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВ ЕРГОДИЗАЙНУ В ТРУДОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. Головним завданням шкільної освіти є підготовка підростаючого покоління до активної діяльності в різноманітних сферах суспільного життя. Тенденції розвитку сучасного суспільства сприяють активнішому й масовому впровадженню нових технологій у різні сфери життєдіяльності людини. Неупинно зростає обсяг науково-технічної інформації, накопичення якої відбувається з лавиноподібною швидкістю. У зв'язку з цим нині особливо важливого значення набувають здібності й уміння людини швидко орієнтуватися у потоці інформації, знайти й виділити важливі ідеї, затративши при цьому якнайменше часу.

Пошукам шляхів розв'язання цих проблем приділяли увагу такі знані науковці-педагоги, як І. С. Волощук, Р. С. Гуревич, О. М. Коберник, В. К. Сидоренко, Г. В. Терещук, Д. О. Тхоржевський та ін. Вирішенню проблеми творчого розвитку школярів, підготовки їх до трудової діяльності на уроках трудового навчання вимагає від педагогічної науки нових розробок й обґрунтувань, які забезпечували б інтенсивний розвиток особистості, сприяли засвоєнню творчих способів діяльності, ознайомлення школярів з основами ергономіки і

дизайну, як визначальних складових сучасної художньо-проектної діяльності, що спрямована на розробку виробів з високими експлуатаційними й естетичними властивостями. Саме художньо-проектна діяльність учнів є необхідною умовою успішного виконання ними творчих трудових завдань.

Тому, **метою** нашої статті є розкриття місця і ролі ергодизайну для шкільної практики, а також розкриття механізмів реалізації ергодизайнерської діяльності школярів у процесі трудового навчання.

У сучасній практиці художньо-проектної діяльності дизайн та ергономіка взаємно доповнюють і збагачують один одного. Дизайн вбачає в розвитку ергономіки одну з головних наукових засад свого власного становлення, а ергономіка розглядає дизайн як засіб ефективної реалізації на практиці, в конкретних проектних розробках. При цьому їх об'єднує одна ціль – покращення існуючих умов праці, побуту і відпочинку людей, підвищення якості продукції та розробка нових товарів з наперед заданими високими споживчими властивостями [2 с. 148-149].

Таким чином, на стику ергономіки й дизайну сформувався новий вид художньо-проектної – ергодизайн. Виходячи з цього, в сучасній практиці художньо-проектної діяльності зазвичай, ведуть мову не про ергономіку й дизайн як окремі галузі життєдіяльності людини, а про ергодизайн як комплексну науково-практичну діяльність, яка на практиці втілює вимоги й рекомендації ергономіки та дизайну [3 с. 10].

Залучення дизайну й ергономіки в сферу життєдіяльності людини, а особливо виробничу галузь, забезпечує створення естетично довершеної, функціонально ефективної та зручної в користуванні продукції. Це досягається шляхом ергодизайнерського вдосконалення структури та форми виробу з одночасним покращенням його споживчих властивостей. Відповідно до вимог сьогодення, розробка нових та модернізація існуючих виробів повинна здійснюватися з урахуванням новітніх досягнень ергономіки і дизайну, а ергодизайнерські показники виробу стати одними з головних при оцінці споживчих якостей продукції. Отже, ергодизайн сприяє формуванню особливого предметного світобачення, розвиває власний світогляд людини – світогляд творця, наділеного цілісним баченням оточуючого середовища.

Рис. 1. Промислові взірці складних стільців

Тим самим, ергодизайн із просто художньо-проектної та інженерно-конструкторської діяльності – перетворюється в складну систему взаємозв'язку людини з оточуючим предметним світом, виступає основою формування проектної культури суспільства [1 с. 175].

Одним із багатообіцяючих підходів до вирішення проблеми творчого розвитку особистості школярів, підготовки їх до подальшої трудової діяльності є залучення до творчої ергодизайнерської діяльності у процесі трудового навчання, розвитку на основі ергодизайну технічної творчості школярів. Виконання школярами творчих ергодизайнерських проектів у процесі художньо-проектної діяльності дозволить забезпечити не тільки їх ознайомлення із сучасними проектними процесами та виробничими технологіями, а й сприятиме активізації самостійності учнів у процесі прийняття рішень.

Як приклад використання ергодизайну у процесі художньо-проектної діяльності школярів, розглянемо реалізацію творчого проекту учнями 9 класу. За взірець проекту візьмемо один із базових проектів, запропонованих для учнів дев'ятого класу [4], а саме: розглянемо процес ергодизайнерського конструювання стільчика, який легко складається (складного стільчика).

Першочерговим завданням, яке стоїть перед школярами 9-го класу, які приступили до розробки ергодизайнерського проекту виготовлення складного стільчика, є необхідність визначитися із зовнішньою формою та способом кріплення рухомих елементів виробу. Розробляючи форму виробу учням важливо визначити як, де, і хто саме буде застосовувати цей виріб.

У результаті проведеного аналізу, який здійснювався у процесі вивчення меблевих каталогів та пошуку інформації в мережі Інтернет, учні зупинилися на декількох типах існуючих розробок (рис. 1.)

Уважно проаналізувавши відібрані взірці, учні прийшли до висновку, що найдоцільнішим буде виготовлення складного стільця з деревини, оскільки, виготовлення його основи з металу, як запропоновано на деяких промислових взірцях (рис. 1, а – в), призведе до необхідності виконання зварювальних або пресово-ковальських операцій, які є достатньо складними та трудомісткими роботами та в більшості випадків недоступні для виконання учнями 9-го класу на уроках трудового навчання.

Цікавим для виконання, на перший погляд учнів, був взірець складного стільця напівлежачого типу (рис. 1, г). Проте, уважно проаналізувавши його, учні дійшли висновку, що за рахунок збільшених розмірів такий стілець буде достатньо важким та громіздким, а отже, незручним для транспортування. Тому найбільш зручним у використанні та виготовленні було визнано промисловий взірець складного стільця класичного типу (рис. 1, д). Хоча і він, на думку учнів, не позбавлений низки недоліків, зокрема: м'яка тканинна основа сидіння під час дощу швидко намокатиме і довго висихатиме, що добавить незручностей у процесі його використання. У зв'язку з цим, й було прийнято рішення максимально спростити й удосконалити цей взірець.

На цьому етапі проектування для учнів визначальними стають ергономічні показники, зокрема:

1) відповідність конструкції виробу (складного стільця) – у процесі цього аналізу учні визначають наскільки вдало в розробленій конструкції складного стільця враховано розміри тіла людини, його вага тощо;

2) зручність використання виробу за призначенням – учні аналізують наскільки досконалою буде розроблена конструкція складного стільця у процесі його експлуатації;

3) раціональність компоновання виробу – учні проводять аналіз відповідності вибраної компоновки елементів виробу ергономічним вимогам;

4) зручність обслуговування виробу – учнями аналізується наскільки досконало в конструкції складного стільця реалізовано можливість його регулювання та налагодження у процесі експлуатації;

5) гігієнічність виробу – учні аналізують відповідність фізичних, хімічних та біологічних чинників функціонування виробу у процесі його експлуатації гігієнічним нормам;

6) безпечність виробу – учнями аналізується рівень ергономічності виробу, що відображає загальну безпеку здоров'я людини у процесі безпосередньої взаємодії з виробом.

Після здійсненого художньо-проектного аналізу школярами, шляхом удосконалення та видозміни базового взірця, було одержано новий взірець складного стільця (рис. 2), який, з одного боку, є достатньо простим та легким у використанні та виготовленні, а з іншого – надійним, функціональним та естетично привабливим.

Рис.2. Виріб сконструйований учнями.

Висновки. Як видно з розглянутого вище процесу ергодизайнерського проектування складного стільця, у процесі розробки будь-якого ергодизайнерського проекту конструювання виробу відбувається поєднання художніх і технічних чинників, і на основі цього поєднання й зароджується образ конструйованого виробу, що позитивно впливає на розвиток творчої компоненти особистості школярів.

Вважаємо, що вивчення основ ергодизайну на уроках трудового навчання, а отже, і безпосереднє залучення школярів до творчої ергодизайнерської діяльності сприятиме комплексному розумінню школярами процесів, які проходять на сучасному виробництві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Даниленко В.Я. Дизайн-освіта в Україні в європейському контексті / В.Я. Даниленко // Вісник Львівської академії мистецтв. Спецвипуск. – Львів, 1999. – С. 173–177.
2. Даниляк В.И., Эргодизайн, качество, конкурентоспособность / В.И. Даниляк, В.М. Мунипов, М.В. Федоров. – М.: Издательство стандартов, 1990. – 200 с.
3. ДСТУ 3899-99. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення. Видання офіційне. – К.: Держстандарт України, 1999. – 33 с.
4. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід. Навчальний посібник / В.В. Бербец, Н.В. Дубова, О.М. Коберник та ін. / За заг. ред. О.М. Коберника, В.К. Сидоренка. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 216 с.

Іванців С.

Науковий керівник – доц. Павх С.П

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ВИШИВЦІ СТРИЧКАМИ

Ефективність використання вишивки як засобу навчання та виховання школярів залежить від готовності учителів школи до здійснення цього виду професійної діяльності. Аналіз літературних та науково-методичних джерел засвідчує, що донині вчитель працює в цьому напрямі, як правило, інтуїтивно, стихійно, без єдино визначених і прийнятих ефективних методик для високої якості навчання учнів.

Учителю самостійно доводиться обирати форми та методи навчання, так як їх використання залежить від специфіки предмета і від форми й завдань уроку. Кожний з методів навчання, як правило, можна застосувати для виконання декількох навчальних завдань і, навпаки, для розв'язання кожного дидактичного завдання можна застосовувати кілька методів навчання. Тому інколи не так просто зробити вибір методу навчання, так як інколи виклад нового матеріалу часто проводять з використанням різних методів навчання. Бесіда переходить у пояснення, пояснення чергується з демонстраціями.